

MAKTABGACHA TA'LIM YOSHIDAGI BOLALARDA IJODIY FIKRLASH QOBILYATLARINI RIVOJLANTIRISH BOSQICHLARI

Xudayberdiyeva Tursinoy

Andijon davlat universiteti

Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrası o'qituvchisi

ANNOTASIYA

Ushbu maqolada ijodkorlik insonning tabiiy va ijtimoiy dunyoni voqelikning ob'yektiv qonunlari asosida o'z maqsadi va ehtiyojlariga muvofiq o'zgartiradigan faoliyat ekanligi haqida fikr yuritilgan. Ijod mahsuli bu inson ongining faol mahsuli bo'lib, maktabga tayyorlov yoshdagi bolalarda ijodiy qobiliyatlarini shakllantirish – bolalarda tevarak-atrofdagi narsalarga ijodiy munosabatni tarbiyalashda, ulardagi faollikni va mustaqil fikrlashni talab etadigan jarayon ekanligi bayon qilingan.

***Kalit so'zlar.** maktabgacha ta'lim, tayyorlov guruh, qobilyat, ijodkorlik, ijodiy fikrlash, tasviriy faoliyat.*

АННОТАЦИЯ

Креатив в этой статье природный и социальный мир человека своей цели на основе объективных законов и адаптироваться к вашим потребностям тероприятия. Продукт творчества – активный продукт человеческого разума. Продукт творчества – активный продукт человеческого разума. а дошкольное творчество у дошкольников в развитии отношений, в них процесс, требующий активности и самостоятельного мышления.

***Ключевые слова.** дошкольное образование, подготовительная группа, способности, креативность, творческое мышление, изобразительная деятельность.*

ANNOTATION

In this article, creativity is the natural and social world of man its purpose based on the objective laws of reality and adapt to your needs activity. The product of creation is the active product of the human mind is of pre-school age formation of creative abilities in children creative in things around children in cultivating a relationship, in them requires activity and independent thinking is a process that

Key words. *preschool, education, training group, ability, creativity, creativity thinking, visual activity.*

Respublikamizda ta'lim tizimini, jumladan, maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish, maktabgacha yoshdagi bolalarni ilg'or pedagogik texnologiyalar asosida tarbiyalash va ijtimoiylashtirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, so'nggi yillarda maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatidagi sifatli ta'limga bo'lgan ehtiyoj mamlakat miqyosida keskin ko'tarildi. SHunday ekan pedagog-tarbiyachilarni har tomonlama o'z kasbining bilimdoniga aylantirish, tarbiyalanuvchilarga berilayotgan ta'lim-tarbiyaviy ishlar mazmunini hamda shaklini yangilash orqali ta'lim samaradorligini oshirishga erishish muhim ahamiyat ega.

Insoning kelajagi, uning xulq-atvori, qobiliyati, dunyoqarashi uning bolalik davri qanday bo'lganligiga, ta'limni qanday olganligiga ko'p jihatdan bog'liqdir. Bularning barchasi bolalikning almashib bo'lmas ahamiyatini, uning shaxs sifatida shakllanishidagi alohida rolini belgilaydi va maktabgacha yoshdan boshlab ta'lim sifatini ta'minlash muammosini davlat ta'lim siyosatining ustuvor yo'nalishiga aylantiradi. {1}

Maktabga tayyorlov guruhlar bolalarida ijodiy qobiliyatlarini shakllantirish – bolalarda tevarak-atrofdagi narsalarga ijodiy munosabatni tarbiyalashda, faollikni va mustaqil fikrlashni talab etadi. Bu bilan bolalarimizda aql-idrokni, o'tkir zehnni, ijodiy qobiliyatlarini tarbiyalab borish uchun zarur bo'lgan shart-sharoitlarni yaratishni talab qiladi. Ijodkorlik insonning tabiiy va ijtimoiy dunyoni voqelikning ob'yektiv qonunlari

asosida o‘z maqsadi va ehtiyojlariga muvofiq o‘zgartiradigan faoliyatidir. Ijod mahsuli bu inson ongining faol mahsulidir. Ijodiy faoliyat – bu barcha ruh va aqliy kuchlarni ishga solib insonning aniq, bir maqsadga intiluvchanligi, maxsus hissiy holati, ko‘rga ijtimoiy hayotdagi, tabiatdagi bo‘layotgan o‘zgarishlardan zavq ola bilishi, shuningdek, bolaning ruhiy kechinmasi, muammoni butun vujudi bilan hal etish istaklari majmuasi hisoblanadi.

Ijodiy qobiliyatlar – bu yangilik yaratish zarurligi va mumkinligini tushunish, muammoni ifodalay olish, goyani ilgari surish uchun kerak bo‘ladigan bilimlarni ishga sola bilish qobiliyatlari, farazni nazariy va amaliy tasdiqlash, muammoni hal qilishni izlash hamda topish, natijada yangi asl mahsulotlar yaratish (ilmiy kashfiyot, ixtiro, san’at asari,) qobiliyatlaridir.

Ijodkorlik–bu ko‘pchilikka noma’lum va murakkab xususiyatlarni o‘rganishga imkon beruvchi inson tafakkuri va ruhiyatining har xil sharoitlarda namoyon bo‘lishi bilan bog‘liq, o‘ziga xos fikrlash modeli.

Ijodkorlik – bu aql gimnastikasi, u nafaqat donishmandlargagina kerak va hatto oddiy ijodkor odamga ham zarur.

Ijodkorlik – bu avvalo mehnatga ijodiy munosabatda bo‘lishni tarbiyalash, yangi bilimlarni o‘zlashtirishni uddalay olish maqsad sari intiluvchanlik, g‘alaba uchun kurash, o‘z - o‘zini takomillashtirish va o‘zlikni anglashdir.

Ijodkorlik – bu insoniyatni bir necha ming yillik tarixiy rivojlanish davrida alohida kishilarning ilm-fanda erishgan oliy ne‘mati bo‘lib, bugungi kunda insoniyat yaratayotgan barcha moddiy hamda ma’naviy boyliklar esa ana shu oliy ne‘matning u yoki bu ko‘rinishidir. {2}

Maktabgacha ta’lim tashkilotlrida ”Ilk qadam” davlat dasturi. ”Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo‘yiladigan Davlat talablari” hamda “Maktabgacha ta’lim konsepsiyasi”ning asosiy mazmunida bolalarning individual xususiyatlari va iste’dodini rivojlantirish vazifasi belgilab berilgan. Hozirgi tadqiqotlar maktabgacha yoshdagi bolalar rasm chizish, loy va plastilin o‘yinchoqlar yasashda ijodiy faoliyat ko‘rsata olishini isbotladi. Albatta, bolalarni badiiy ijodiy qobiliyatlari

o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, kattalar ijodkorligi mezonlariga javob bera olmaydi.

Ta'lim jarayonida, ertaklar eshitish, har-xil rasmlarni ko'rish tufayli bola o'yinchoq yasashdan oldin o'zi bevosita idrok etgan predmetlar doirasiga kirmaydigan narsalarni asta-sekin tasavvur qila boshlaydi. Bolada avval kattalarning og'zaki ta'siri bilan ixtiyoriy tasavvur obrazlari hosil bo'lib, keyinchalik ular bolaning mustaqil fikrlashidan vujudga kelishi mumkin. Maktabgacha yosh davri bolalardagi badiiy ijodiy qobiliyatlarini takomillashtirish yo'llarini o'rganganda, bolalarga berilgan topshiriqlarni quyidagi 3 bosqichda murakkablashtirib borishimiz mumkin.

Birinchi bosqichda- bolalarga ulardan ijodiy faoliyatda dastlabki yo'nalishni talab qiladigan topshiriqlar beriladi: tarbiyachining (o'zing yasa, bir narsa o'yla, qidirib top, o'zgartir kabi) ko'rsatmalari bo'yicha bolalar pedagog bilan birga ishlab, ijodkorlik elementlarini namoyon etadilar.

Ikkinchi bosqichda- bolalarni aniq maqsadga muvofiq ishlashga va izlanishga da'vat etuvchi topshiriqlar beriladi. Bola tarbiyachi bilan birga ishlab, o'zlashtirgan ko'nikmalarni kombinatsiyalash va o'zgartirish mumkinligini tushuna boshlaydi.

Uchinchi bosqich - bolani turli faoliyatda fikrlash bo'yicha mustaqil harakat qilishga, o'z ishlarini rejalashtirishga, tasvirlash vositalarini tanlashga o'rgatadigan topshiriqlardan iboratdir. [3]

Tarbiyachi bolalarga topshiriqni emotsional tarzda tushuntiradi. Tarbiyachining izohli bolalarni qiziqtirishi, buning uchun tarbiyachi o'yin elementlaridan, goho o'yin harakatlaridan foydalanishi mumkin. Bolalar ko'z o'ngida qo'g'irchoqlar paydo bo'ladi. Ular birgalikda tomosha qo'yishni so'raydilar. Bunday ertak personajlarning kutilmaganda paydo bo'lishi bolalarni suyuntirib yuboradi. O'yinchoqlarning harakatlarini ko'rib, bolalar sevinib ketadilar, tarbiyachi ularga qarab murojaat qilayotganidan mamnun bo'ladi. Agar tarbiyachi mashg'ulotda o'yin usulini qo'llayotgan bo'lsa, u mashg'ulotda davomida o'yinda qatnashadigan personaj to'g'risida oldindan o'ylab qo'yadi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida olib boriladigan faoliyatning har bir turi bolalarda aqliy faollikni, ijodkorlikni, badiiy didni va boshqa fazilatlarni tarbiyalash imkonini beradi. Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, maktabga tayyorlov guruh bolalarini ijodiy qobilyatlarini rivojlantirishda tasviriy faoliyat mashg'ulotlari katta ahamiyat ega. Rasm, loy, qurish materiallari bo'yicha bilim, malakalarni egallash maktabda tasviriy faoliyat darslari va mehnat darslarini muvaffaqiyatli egallashlariga asos bo'ladi. Bolalarni o'quv faoliyatiga tayyorlaydi, pedagog- tarbiyachini tinglashga, uning ko'rsatmalarini bajarishga o'rgatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.SH. Shodmonova “ Maktabgacha ta'lim pedagogikasi” T- 2008 {1}
- 2.F.Qodirova va boshqalar “ Maktabgacha pedagogika” T- 2019
3. P.Yusipova. “Maktabgacha tarbiya pedagogikasi” T-1993 {2}
4. WWW gazeta .uz.13 621 {3}